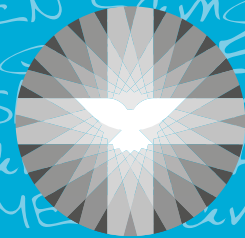

Samen

Zomerstilte

*Hoor de zee, hoor de wind,
hoor de regen als hij zingt,
druppels ontelbaar in de oceaan.
Onvoorstelbaar wonderlijk gedaan.
Heer, hoe heerlijk is uw naam!*

*Ruik een bloem, ruik een vrucht,
ruik de geuren in de lucht,
geuren ontelbaar zweven af en aan.
Onvoorstelbaar wonderlijk gedaan.
Heer, hoe heerlijk is uw naam!*

Psalm 8b: 2 en 3

Zomerstilte

De stilte is een tweestemmig lied, waarin God en mens elkaar raken. W. Barnard

Hoewel er het hele jaar door vakanties zijn, is er nog steeds in de meeste gemeenten sprake van een zomerstilte. Gesprekskringen, Bezinning en Groei, bijeenkomsten moeten wachten tot het 'nieuwe seizoen'. Er wordt minder vergaderd en er verschijnt, als het lukt, een extra dik kerkblad voor de komende zomermaanden.

Mensen vertrekken naar nog zonniger oorden of zoeken de wat koelere plaatsen in het noorden van Europa. De preekvoorzieners hebben moeite om het rooster van de zondagen te vullen. Niet alleen het werk en de kerk vallen voor de meeste mensen in de zomer een poosje stil.

Er is stilte in soorten

De rijpende en warme zomer zelf kan ook verstillend werken: vogelgeluiden zijn minder uitbundig of vallen stil. Insecten die de oogst al binnenhalen en de stille rijping van vruchten als het heel warm is, dat alles kan ook ontvankelijkheid oproepen, innerlijke stilte.

Er is stilte in soorten. Stilte kan negatief en positief ervaren worden. Stilte is dubbelzinnig. Ouderen kennen de stilte in deze zomertijd wanneer velen uit hun buurt op vakantie zijn en

misschien ook eigen kinderen en kleinkinderen. Die stilte zal niet altijd positief ervaren worden. Die stilte kan de angst voor eenzaamheid oproepen. De een kan daar beter mee omgaan dan de ander. De een maakt zich zorgen of het de vakantiegangers wel goed gaat en hoopt dat ze maar zo gauw mogelijk weer gezond thuis zijn. De ander kan blij denken aan waar de vakantiegangers van genieten en uitzien naar de verhalen. Henri Nouwen schreef: *juist in de afwezigheid ontdekken we wat de ander voor ons betekent.*

Onze cultuur is een cultuur van lawaai. Stilte zou je kunnen zeggen is: afwezigheid van storend geluid. Misschien daarom is er vraag naar stilte en inkeer, meditatie en contemplatie. Er is een vrij groot aanbod dat dit 'gat in de markt' wil dichtten. Maar stilte in de viering is voor veel protestanten nog steeds niet echt gemakkelijk. Het is prettig als er een tekst meegegeven wordt, of een afbeelding.

In die stilte kan er ook een gesprek ontstaan met de Eeuwige. Ons eigen levensverhaal wordt aangelegd tegen de Bijbelse verhalen en het verhaal van Jezus van Nazareth die de verhalen leefde. Leven, geloof, onmacht, verdriet,

teleurstelling en verwachting worden doorlicht voor het Aangezicht van de Eeuwige.

Stilte kan voorbereiding zijn op ontvankelijkheid voor de ontmoeting met het geheim van de Eeuwige. Het kan je zomaar toevallen in een nacht waarin je wakker ligt. Maar het is niet altijd en overal mogelijk. Het kan ook vragen om tijd en een geschikte ruimte.

Een joods jongetje werd nogal geplaagd op school. Soms liep hij dan weg naar het bos. 'Waarom loop je toch altijd naar het bos?', vroeg zijn vader. 'Om te bidden', zei de jongen. De vader weer: 'Maar om te bidden hoef je toch niet naar het bos? God is overal dezelfde.' 'Maar ik ben niet overal dezelfde', antwoordde de jongen.

Er is een uiterlijke stilte die innerlijke stilte mogelijk maakt. De kapel onderweg, waar een paar kaarsen branden, even ben je alleen en de stilte doet wat met je. Een kerk inlopen en even de tijd nemen om de stilte te zoeken. Een stille plek in de natuur, een heldere avond buiten onder de sterren in je tuin of een speciaal plekje in je huis.

In die stilte kan gesprek met de Eeuwige ontstaan

Zomerstilte, die is er ook voor SAMEN, in ieder geval valt er de volgende maand geen SAMEN op de deurmat. De redactieleden zoeken de stilte of gaan op reis. Wij wensen iedereen een goede, inspirerende of helende zomerstilte,

*Namens de redactie,
Wil van Egmond*

Hoe kun je genieten van dat wat je wél doet?

Niemand in de Bijbel heeft het 'druk'. Wij wel. Altijd 'aan staan', daar hebben veel mensen last van. Omdat er altijd wel iets zinnigs te doen is. Dat lijkt geen probleem, totdat je niet meer kan genieten omdat je voortdurend 'aan' wil staan. Niks doen, wat is dat eigenlijk? Hoe kan je meer genieten van het leven?

Zomaar een film of een Netflix-serie kijken of in een park rondhangen, met vrienden wat gaan drinken. Kwam jij daar vroeger ook veel vaker aan toe? Dat je bijvoorbeeld als puber of zonder relatie veel vaker 'zomaar' iets ging doen, zonder dat het een doel had? Als het leven

'serieus' wordt kan het er zomaar insluipen: er is altijd wel iets te doen. Maar kun je dan nog wel genieten?

Genieten in de Bijbel

Genieten komt wel in de Bijbel voor. 'Geniet van het leven! Geniet van het brood dat je eet en van de wijn die je drinkt. Dat is wat God graag ziet. Draag altijd mooie kleren. En zorg ervoor dat je lekker ruikt. Geniet van het leven met de vrouw van wie je houdt. Je leven is zo voorbij. Geniet daarom van elke dag die God je geeft. Dat is het enige wat je hebt in je leven. Verder is het alleen maar werken en werken.' (Prediker 8: 7-9, Bijbel in Gewone Taal)

Functioneel

Werken is dus niet het doel in je leven volgens de Bijbel. Maar dat is gemakkelijk gezegd als je werk en alles wat je doet wel een doel heeft. Functioneel is. Want daar halen we veel eigenwaarde uit. Het maakt ons een goede student, werknemer, een goede partner of vriend(in), dochter of zoon en noem maar op. En dat lijkt nooit genoeg te zijn. Dat kan altijd meer, en meer, en meer.

Kwantiteit en kwaliteit

Er bestaat zoiets als het verschil tussen de kwantiteit en de kwaliteit van je leven. De

kwantiteit gaat over de hoeveelheid van dingen die je doet, of hoeveel vrienden dat je hebt, hoe vaak je sport, hoeveel uren je maakt, hoeveel likes je krijgt, hoe vaak je naar een festival kan, hoeveel je verdient enzovoorts. Dat is niet hetzelfde als de kwaliteit van je leven. Dat gaat over de waarde van je leven. Dat gaat niet over een doel. Dat gaat over wat waardevol in je leven is. En jij, zoals je bent, hoe waardevol ben jij? Superwaardevol! Gewoon zoals je bent. Ja, niet alles wat we doen is goed. Maar gelukkig zegt God: 'Ik hou van jou!'

Wat heeft het voor zin als je niet hoeft te bewijzen?

Dat is ook gek. Want dat betekent dat je er mag zijn om wat je ontvangt, niet om wat je verdient, bij elkaar spaart, bij elkaar werkt of wat dan

ook. Je hoeft je dus niet te bewijzen. Dat geeft je veel meer vrijheid, ook om te kunnen genieten. Maar zonder dat het luiheid wordt of niets doen. Je gaat een andere soort tijd ervaren.

Twee soorten tijd

Kwantiteit en kwaliteit hebben allebei een eigen soort tijd. In het Grieks 'chronos' en 'kairos' (in het Nederlands betekent dat allebei 'tijd' maar de inhoud is anders). Chronos kennen we van 'chronologische volgorde' bijvoorbeeld. Dat gaat over de tijd die vliegt, over resultaten, planmatig werken, discipline, altijd gericht op de toekomst (iets bereiken) of het verleden (iets goedmaken, verbeteren) en op steeds meer. Kairos is meer de tijd van 'als de tijd er rijp voor is', het gunstige moment, ergens van 'in the flow' zitten, helemaal in het nu zijn, een zekere creatieve chaos, vrijheid,

een kans aangrijpen en improviseren. Leven bij de dag zou je kunnen zeggen, in het moment, niet meer jagen maar vertragen. Niet 'minder' maar anders, doen wat het moment je (in)geeft.

Niet minder

Kunnen genieten is dus niet iets wat je moet kunnen doen, maar ook niet iets wat eigenlijk 'niets doen' is. Het vraagt om een andere tijdsbeleving. En dan kun je juist genieten in wat je doet.

Otto Grevink

Uit: mijnkerk.nl

<https://www.mijnkerk.nl/hoe-kun-je-genieten-juist-in-wat-je-doet/>

Zomer

Halverwege juni zullen we als Algemene Kerkenraad nog een laatste keer vergaderen en dan is het ook voor ons tijd voor vakantie. Dit is een goed moment om terug te kijken over het afgelopen kerkelijk jaar.

In tegenstelling tot de twee jaren hiervoor hadden we het hele jaar geen beperkingen vanwege het coronavirus. Alle kerkdiensten konden gewoon doorgaan, zoals we het gewend waren voor de coronatijd en dat was heel fijn. We waren al haast vergeten hoe moeilijk het was in de paar jaar daarvoor. Wel zien we nog steeds dat er minder mensen in de kerk komen, maar ook dat er meer dan vroeger via internet naar de dienst gekeken wordt.

Het is nu ruim een jaar geleden dat de fusie met de Protestantse Gemeente St. Oedenrode, Son en Breugel afgerond werd. In het afgelopen jaar hebben we kunnen zien dat de samenwerking met de Kerk in Son, die nu onderdeel is van de Johannesgemeente, heel goed is gelopen. Er waren een aantal gemeenschappelijke diensten en andere activiteiten en ook de gemeenschappelijke wijkkerkenraad werkte zoals afgesproken. Hier kunnen we dankbaar voor zijn.

Verder goed nieuws is dat de verbouwing van de Ontmoetingskerk nu eindelijk is begonnen. Dat zal een betere inrichting van het gebouw geven en tevens een veel betere isolatie. Een en ander zal zorgen voor meer comfort en natuurlijk ook voor lagere stookkosten en minder CO2-uitstoot.

Ik ben benieuwd hoe het er uit zal zien als het helemaal klaar is. Ook in de Adventskerk is er verbouwd en is er een mooie nieuwe scheidingswand tussen de entree en de kerkzaal geplaatst.

Zoals ik eerder geschreven heb, is het plan om in het nieuwe kerkelijk jaar naar de toekomst van onze kerkgemeente te kijken. Maar nu eerst wordt het voor allemaal tijd om van de zomerperiode te genieten. Als ik dit schrijf zitten we al in het midden van een hittegolf. Ik hoop dat we verder een fijne zomer krijgen en dat iedereen weer uitgerust terug zal komen. Verder wil ik u meegeven: Ga met God en hij zal met u gaan.

Henk Grootjans,
voorzitter AK

De Heilige Driehoek Biënnale in Oosterhout

Wessel Stoker schreef een bijdrage voor de ArtWay.eu over een bijzondere tentoonstelling van religieuze kunst (<https://artway.eu/artway.php?id=1302&lang=nl&action=show&type=current>)

Het is de moeite waard deze te lezen. Op internet vond ik de volgende informatie:

De kloosters van de Heilige Driehoek in het Noord-Brabantse Oosterhout vormen in 2023 voor de derde keer het bijzondere toneel voor een hedendaagse kunst biënnale van internationale allure. De h3h biënnale (voorheen Kunst in de Heilige Driehoek) draagt in 2023 Geloof als thema.

Selectie kunstenaars

Op uitnodiging van de curatoren Hendrik Driessen

en Rebecca Nelemans tonen 25 kunstenaars uit binnen- en buitenland nieuwe en bestaande werken, geïnspireerd door de unieke locatie en de rijke historische en spirituele tradities. Het zijn Ghada Amer, Maarten Baas, David Bade, Marwan Bassiouni, David Claerbout, Delphine Courtilot, Anne Geene, Lisette de Greeuw, Loek Grootjans, Elise 't Hart, Frank Havermans, Laura Henno, Ann Veronica Janssens, Folkert de Jong, Alicja Kwade, Rudy Luijters, Rick van Meel, Paulien Oltheten, Kathrin Schlegel, Fiona Tan, Fran Van Coppenolle, Ine Vermeë, Wessel Verrijt, Dré Wapenaar en Romee van Oers. Daarnaast is er ook werk geselecteerd van de overleden kunstenaars Piet den Blanken en JCI Vanderheyden.

De curatoren hechten veel waarde aan de verbinding die een kunstenaar met zijn of haar werk weet aan te gaan met een specifieke locatie binnen het

kloostergebied en het thema Geloof. De symbiose die ontstaat tussen het werk en de plek was leidend bij de keuze voor de kunstenaars. De kunstwerken die getoond zullen worden variëren van schilderijen, sculpturen, (geluids)installaties, fotografie en video, tot monumentale ingrepen in het landschap.

Ik ben van plan de tentoonstelling te bezoeken, misschien zelfs een paar keer. Er zijn ook meerdagenkaarten te koop. We zouden gezamenlijk met een of meer auto's kunnen reizen. Ik prik vast een datum: zaterdag 8 juli 10.00 uur vertrekken (overleg natuurlijk mogelijk).

Meldt u zich bij mij aan:

040 21 25 023 of leosteinhouzer@gmail.com

Leo Steinhauer

Het Protestfonds

Het Protestfonds is in de jaren tachtig ontstaan toen de overheid de bijstandsuitkering verlaagde.

Gemeenteleden konden een protestbrief schrijven en uit protest een donatie aan Het Protestfonds doen, waaruit bijstandsgerechtigden een uitkering konden ontvangen.

Deze achtergrond en het schrijven van een protestbrief is in de loop der jaren geheel verdwenen. Het bestand van mensen die gebruik maken van Het Protestfonds is vrij constant. Eigenlijk zou er meer doorstroming moeten zijn. Reclame maken is lastig, omdat we niet zo heel veel mensen kunnen helpen.

Het Protestfonds voldoet naar het idee van de diakenen derhalve niet meer aan de bedoeling waarvoor het oorspronkelijk was opgericht, na-

melijk de combinatie van steun aan de minima en protest bij de overheid tegen het armoedebeleid. Daarom heeft het College van Diakenen in juni 2021 besloten het Protestfonds te gaan opheffen. De afwikkeling vindt in de loop van 2024 plaats.

Begin 2023 heeft het College van Diakenen voor Het Protestfonds een legaat ontvangen. Het grootste gedeelte van het legaat wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Materiële Hulpverlening'.

Armoedebestrijding en een kritische houding tegenover de overheid blijven wel doelstellingen van de Diaconie. Dit geven wij onder andere vorm door steun aan en participatie in het SMH (Steunpunt Materiële Hulpvragen). Het SMH is een kerkelijke organisatie, welke spreekuur houdt in de Catharinakerk in Eindhoven en waar mensen in acute financiële problemen terecht kunnen.

Vanuit de bestemmingsreserve 'Materiële Hulpverlening' maken wij elk jaar € 4.000,- naar het Noodfonds van het SMH over om die mensen te helpen die niet voldoen aan de criteria van de gemeente Eindhoven, doch die wel geholpen moeten worden.

Een kleiner gedeelte van het legaat gaat naar een algemene bestemmingsreserve, bijvoorbeeld om de kerstpakkettenactie mede te financieren. Op die wijze proberen we zoveel mogelijk mensen enigszins te kunnen helpen.

De donateurs van Het Protestfonds ontvangen te zijner tijd een bedankbrief, alsmede een suggestie voor hun bijdrage.

*Namens het College van Diakenen,
Wim Wiggers.*

De tweestrijd tussen vrijheid van meningsuiting en haatspraak

Afgelopen mei heb ik bij TINT een workshop mogen geven genaamd 'The Power of Words'. Deze workshop ging onder andere over de grens tussen vrijheid van meningsuiting en haatspraak, wat ik graag ook met u deel.

Vrijheid van meningsuiting

In het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens staat: 'Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting', maar wat houdt dat nou precies in? Men heeft het recht om zichzelf te uiten en toegang te hebben tot informatie, meningen en ideeën van anderen. Dit omvat onderwerpen zoals de politiek of religie, maar ook uitspraken die potentieel mensen beledigen, verontrusten of shockeren.

Haatspraak

De definitie voor haatspraak zweeft echter nog een beetje. Een van de bestaande definities luidt als volgt: 'Haatspraak zijn alle vormen van communicatie die haat op basis van intolerantie verspreiden, opwekken, promoten, of rechtvaardigen'. Haatspraak kan dus in allerlei vormen voorkomen: door middel van afbeeldingen, stripverhalen, memes, objecten, symbolen en gebaren, zowel offline als online. Haatspraak is vaak discriminerend of minachtend tegen een groep of individu. Het benoemt echte of waargenomen 'identiteitsfactoren' zoals: religie, etniciteit, nationaliteit, ras, huidskleur, herkomst, geslacht, taal, economische of sociale achtergrond, handicap, gezondheids-toestand of geaardheid.

Foto: Norbine Schalijs

Het verschil

Wat mij betreft zit het grootste verschil erin dat je van alles kunt zeggen over allerlei dingen en opvattingen, maar beter niet iets negatiefs kunt zeggen als je het richt op een persoon of groep. Dus je zou kunnen zeggen 'ik ben het niet eens met de rechtse politiek, want ik hecht waarde aan het verdelen van de lasten en het opkomen voor de zwakke', maar je kunt het beter laten om te zeggen 'iedereen die rechts stemt is sociaal'. Het verschil tussen deze voorbeelden is dat er in het eerste voorbeeld een mening geuit wordt over een concept en in het tweede voorbeeld een negatieve mening gedeeld wordt over een groep mensen. Hierbij is het belangrijk om te weten dat opmerkingen die bedoeld zijn als 'grapje', zoals 'Je komt uit Polen? Dan kun je wel een keertje mijn huis komen schoonmaken, haha' ook worden verstaan onder haatspraak. Waarom? Denk maar aan grote conflicten in de wereld: deze zijn niet zomaar uit het niets ontstaan, maar klein be-

gonnen en toen langzaam uitgegroeid. Nu zeg ik niet dat alle grapjes zulke grote gevolgen zullen hebben, maar wel dat zo iets wat wellicht weinig slechte bedoelingen heeft, toch grootser kan uitlopen dan je wellicht voor ogen hebt.

Het belang

Ik hoop met deze definities handvatten te geven over waar je rechten liggen als mens, maar ook wat je beter zou kunnen laten. Het gaat niet over mensen de mond snoeren, maar juist een poging om inclusiever te zijn naar iedereen en te proberen om haatspraak, in welke vorm dan ook, te mijden. Uiteraard is dit een leerproces en zal iedereen wel een keer een 'foutje' maken, maar zolang je maar bereid bent om te leren en te luisteren naar de ideeën van een ander, denk ik dat we als maatschappij al een heel eind komen.

*Kimberly Drabbels
Programma manager bij TINT*

Een parel in Gods ogen, Henri Nouwen

De in 1996 overleden priester Henri Nouwen schrijft in een brief aan een niet-godsdienstige vriend wat geloven voor hem betekent. Hij doet dat heel direct en zonder kerkelijke taal te gebruiken.

Aan de hand van zijn boek onderzoeken we voor onszelf of een Godsgeloof iets in ons leven zou kunnen betekenen. Iedere avond bestaat uit twee delen, eerst onderling gesprek en daarna een meditatie op een langere of kortere tekst.

Henri Nouwen was priester en hoogleraar in de V.S. maar werd vooral ook bekend omdat hij in een gemeenschap ging wonen met verstandelijk

gehandicapt. In het boek deelt hij een aantal ervaringen uit die gemeenschap met de lezer.

Als je mee wilt doen aan deze gespreks- en meditatiegroep, is het handig om het boek te lenen of te kopen.

De avonden zijn op de maandagen 18 en 25 september, en 2, 9 en 23 oktober en vinden plaats in de Ontmoetingskerk.

We beginnen om 20.00 uur maar je bent om 19.30 uur ook welkom voor een kort avondgebed.

Opgave kan bij ds. Tjalling Huisman, 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

PS Deze groep stond al eerder aangekondigd, maar ging door de verbouwing van de Ontmoetingskerk toen niet door.

Theologie Voor Geïnteresseerden (TVG) Amsterdam

Wil je meer weten over de christelijke geloofsbronnen, nadenken over de plaats van geloof en kerk in de samenleving of ben je op zoek naar verdieping en inspiratie? Dan is de TVG-cursus misschien iets voor jou. Er is nog plaats om het komende cursusjaar online deel te nemen!

Was Ruth nu een brave schoondochter of een doortastende vrouw? Waarom is 1 Korinthiërs 13 niet bedoeld als huwelijks tekst? Hoe beleven andere volken hun geloof? Wat was Paulus voor een man? Hoe kijken we als 21e-eeuwers aan tegen de wonderen van Jezus en welke invloed heeft Augustinus op de huidige theologische inzichten gehad?

Dit soort kwesties komt aan de orde in de cursus Theologie Voor Geïnteresseerden.

Cursisten geven regelmatig aan dat ze verrast zijn en geboeid worden door de lessen. Het verbreedt en verdiept de kijk op dingen die (soms) allang bekend waren, maar het biedt ook heel veel nieuwe inzichten. Kortom: een ervaring. En wij als resp. tweedejaars en eerstejaars cursisten uit Eindhoven onderschrijven dat!

De cursus, die oorspronkelijk plaatsvond onder verantwoordelijkheid van de Protestantse Kerk

in Nederland (PKN), wordt nu zelfstandig georganiseerd in Amstelveen (voorheen bijna 40 jaar lang in Amsterdam). Deskundige en enthousiaste docenten van universiteiten en hogescholen en ook predikanten verzorgen de 12 verschillende vakken. Natuurlijk komen vakken als Oude Testament, Nieuwe Testament, Kerkgeschiedenis en Geloofsleer aan bod. De meer filosofische kant wordt vertegenwoordigd door de vakken Filosofie en Ethiek. De praktijk van het geloof krijgt ook veel aandacht. Zo geven de vakken Pastoraat, Diaconaat en Liturgiek een inkijkje in hoe een praktiserend geloof eruit kan zien. De beleving van religies in al haar diversiteit komt aan de orde in vakken als Wereldgodsdiensten, Jodendom en Contextuele Theologie.

De cursus is voor iedereen toegankelijk. Vooropleiding of lidmaatschap van een kerk is niet vereist, wel brede belangstelling voor theologie. In totaal duurt de cursus drie jaar. Per cursusjaar worden er van eind augustus tot eind april op de dinsdagochtend gedurende 34 weken bijeenkom-

sten belegd (locatie: Paaskerk, Augustinuspark 1, Amstelveen).

In coronatijd werd de cursus online aangeboden. Op dit moment is de mogelijkheid om online deel te nemen nog voor één jaar gegarandeerd. Als je in augustus start, kun je dus in ieder geval het eerste jaar nog vanachter je pc de lessen volgen, vragen stellen etc. Hoewel fysieke deelname uiteraard de voorkeur heeft, maken met name mensen die wat verder weg wonen hier graag gebruik van.

Per cursusjaar bedragen de kosten € 350,-. (Gespreide betaling is mogelijk.) Je kunt er ook voor kiezen om niet de gehele cursus maar een beperkt aantal vakken uit het aanbod te volgen.

Voor meer informatie en aanmelding kun je terecht bij de secretaris: Pieter Licht, e-mail:

tv.amsterdam@outlook.com of via de website: www.tvg-amsterdam.nl.

Ben je geïnteresseerd? We sturen je graag de studiegids voor het komende cursusjaar digitaal toe!

Janneke van Wijk-Hoek
janneke.vanwijk@hotmail.com
en Joke Wytzes-de Bie
joke.wytzes@hotmail.com

Inspiratie Impuls 'Ont-moeten'

zondag 3 september in de Johanneskerk, Mercuriuslaan 1b, Eindhoven

Vanuit De Kapel Eindhoven, werkplaats voor oecumene, organiseren we een paar keer per jaar een Inspiratie Impuls. Het is een korte middag, van 12.00 – 14.00 uur, waar inspiratie en ontmoeting centraal staan. Zo is er een meditatie moment en kun je kiezen uit inspirerende workshops. De middag is spiritueel, bezinnend en creatief: een moment om verbinding te ervaren en nieuwe inspiratie op te doen.

In deze eerste activiteit van het nieuwe seizoen is het thema 'Ont-moeten'. De zomerperiode is voor veel

mensen een tijd van ont-moeten: even niet zoveel meer moeten. Dit roept de vraag op: Wat doe jij allemaal omdat het moet, van jezelf of van anderen? Hoe zou het zijn om iets van dat 'moeten' los te laten, ook nu het seizoen weer begint? Wie weet ontstaat er dan wel ruimte om jezelf, de ander en het Leven op een nieuwe manier te ont-moeten... De details van het programma en de verschillende workshops vind je op

<https://kapel-eindhoven.nl/inspiratie-impuls/>.

De Inspiratie Impuls is gratis en staat open voor iedereen, dus wees welkom en neem gerust iemand mee!

Berna Smit, Margit van Tuijl en
Metta Buise

LIFEschool – Ontdek het leven in het Koninkrijk van God

Van september 2023 t/m juni 2024 wordt in Eindhoven de LIFEschool gehouden. De LIFEschool is een éénjarige parttime Bijbelschool, waarin je als christen begeleid wordt op weg naar discipelschap en een leven in de kracht van de Heilige Geest.

In 5 modules wordt op een praktische manier gewerkt aan je vorming, geloof en bestemming. Sprekers zijn o.a. **Jan Pool, Willem Ouweneel, Arie de Rover, Matthew Helland, Esther Vorsterman, Hans Maat e.a.**

De cursus wordt op 20 maandagavonden gehouden, van 19.30 - 22.00 uur in de Johanneskerk, Mercuriuslaan 1B.

De LIFEschool is een verrijking van je geloofsleven en een inspirerende combi met een traditionele geloofsopvoeding.

Om alvast wat van de sfeer te proeven is er op donderdag 29 juni a.s. om 19.30 uur in de Johanneskerk een informatieavond, waar Hans Maat het een en ander zal vertellen over de éénjarige cursus. Iedereen is van harte welkom!

Meer info over de LIFEschool kun je lezen op de website www.lifeschool-alblasserwaard.nl.

Renny Oomen

De data zijn:

11 en 25 sep	6 en 20 nov	15 en 29 jan	11 en 25 mrt	6 en 27 mei
9 en 23 okt	4 en 18 dec	12 en 26 feb	8 en 22 apr	10 en 17 juni

Daarnaast nog 5 zaterdagen: 23 sep, 9 mrt, 18 mei, 15 juni en de afsluiting op 29 juni.

Wat doet muziek in de Kerk?

Muziek in de kerk vindt plaats op verschillende manieren:

1. via het lied
2. instrumentale muziek
3. of een combinatie van 1 en 2, zoals in een cantate

In dit korte artikel richt ik mij op het lied. Uitgangspunt is dat elk lied in de kerk theologiseert. Vandaar dat sommige liederen uit het Liedboek in een bepaalde gemeente nooit gezongen zullen worden.

Reeds Augustinus werd in tweestrijd gebracht over het zingen van liederen tijdens de bijeenkomst van de gemeente. Hij vindt zichzelf 'dobberen tussen het gevaar van het zin-genot en de ervaring van de heilzame werking'. Zeker waar wij zingen over God en de mens, dienen wij te bedenken dat alle goede theologie tenslotte een 'theologia negativa' is, die zegt wat God niet is. Misschien zouden we in dit verband ook beter moeten spreken van 'musica negativa' als we muziek niet louter en alleen als draagster van woorden en beelden willen horen. In die zin is het ook jammer dat ons polderliedboek niet als een losbladige uitgave is gepresenteerd waarin iedere gemeente nog een eigen aanhangsel had kunnen maken. Vele goede liederen zijn weggelaten...

Een fraai voorbeeld hiervan levert het Winterlied, 'Geen zilveren sleeën', van Huub Oosterhuis (uit: Verzameld Liedboek, Liturgische gezangen, pg 748, melodie van Bernard Huijbers). Halverwege het lied staat dit couplet:

'Weet iemand het wachtwoord? wie heeft een sleutel? wie heeft iets eetbaars? wie een droom, een heimwee? Kent iemand nog dat lied 'Hij is mijn herder'? Iemand begint te gaan, begint te zingen.'

Een aantal vragen met de derde zin (kent iemand nog dat lied...) als hoogtepunt. Wat is de achtergrond van deze vraag in dit lied/gedicht? Het beeld van de herder is voor veel mensen in deze tijd een geromantiseerd beeld: de herder loopt met de schapen op de hei etc. In dit lied wil het beeld op twee punten wijzen:

1. vroeger was er een bekend lied dat ging over een herder, over Hij, én over mij;
2. het lied wordt door weinigen nog maar gekend.

De herder speelt in de Bijbel een grote rol, vgl. Ps.23:1 of Joh.10:11-14, in dubbel opzicht: niet alleen lopen bij de schapen (op de hei), maar ook bewaken, voor de ingang van de schaapskooi staan bij onraad, met eigen levensgevaar! Zo is Jezus dan ook de 'goede herder' genoemd. Die dubbel-functie werd door hem be-waarheid. Maar wie weet daar nog van? Is met het archaische beeld van de herder ook die extra dimensie van het kennen verdwenen (vgl.Gen.4:1-2)?

Ja, volgens de dichter. Want anders zou het lied nog wel bekend zijn en gekend worden. Dat is nu niet het geval. Wat gebeurt er na deze vraag? 'Iemand begint te gaan, begint te zingen'. Frappant is vervolgens wát die iemand begint te zingen. NIET het lied 'Hij is mijn herder', dát beeld is niet meer bekend, maar: 'Geen zilveren sleeën geen goud in de grond, enkel een hand op mijn hart en een mond op mijn mond.' In dit refrein staat allereerst de ontkenning voorop. Tweemaal. Net zoals in psalm 1: eerst de ontkenning 'Welzalig de man die NIET wandelt... die NIET staat, noch zit'. Het beeld van de mens kan in onze wereld natuurlijk wél door iedereen 'vertaald' worden. Een hand, een hart, een mond op mijn mond: het zijn bekende beelden. Dit is menselijk. Dat is precies ook hoe psalm 1 verder gaat: Welzalig is de man die zich houdt aan de Torah en die de Torah dag en nacht gedenkt. Gerechtigheid, niet tegenover zichzelf, maar tegenover de ander en de Ander. Of zoals Levinas zegt: 'De weg die naar God leidt, voert dus ipso facto - en niet op de koop toe - naar de mens'. Gericht leven voor de ander en de Ander, zou Levinas zeggen. In het woord van Jezus 'de sabbath is gemaakt voor de mens en niet de mens voor de sabbath' staat niet de meester met zijn macht, niet het geld, de auto, het milieu etc. centraal, maar de mens.

Als wij dit zingenderwijs uiten ervaren wij iets van die heil-zame werking waar Augustinus het over had. Samen zingen is samen doen, samen, met en voor elkaar. Dan wordt samen zingen samen leven.

Fred Vonk

Blief ff stoeë

Onlangs heb ik een lange wandeling gemaakt met mijn zoon, van Vaals naar Gulpen. We waren benieuwd naar onze loopkracht, want in de zomervakantie maken we een huttentocht in Oostenrijk. En waar zou je, met dat doel voor ogen, in Nederland anders heengaan dan naar Limburg?

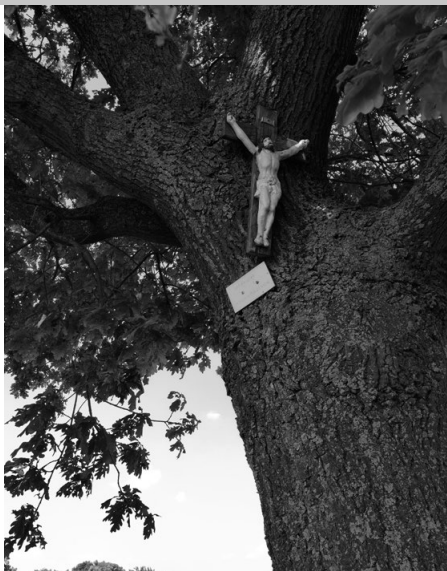
Terwijl we liepen, kwamen we voortdurend wegkruizen tegen: crucifixen. De kruizen zijn er in alle soorten en maten: sommige verweerd, sommige versierd met lelies; een enkeling met een engel erbij, één was gemaakt van grindtegel-steen; een ander had - heel zoet - een dak, zodat Christus droog bleef.

Tussen de glooiende rogge- en tarwevelden liepen we, in de brandende zon. Aan het eind van het landweggetje gingen we linksaf, en liepen zo tegen een grote eikenboom aan. En daar, in de felle zon, hing een crucifix. De Christus keek uit over de gouden heuvels - iemand had hem duidelijk een mooi uitzicht gegund.

Onder het beeld hing een bordje dat onmiddellijk mijn aandacht trok. De letters waren nauwelijks meer te lezen, maar na wat gepuzzel werd het duidelijk:

Blief effe stoeë

um bi dich en Mich stil te stoeë.

'Blijf even staan om bij jezelf en Mij stil te staan.' Stil staan bij jezelf en bij Jezus, de Christus. Ik vond het een mooie opdracht, maar had eerlijk gezegd meer aandacht voor het ontcijferen van de boodschap, dan de boodschap zelf.

Maar ik stond stil. En voelde wel verdriet om het lot dat deze Christus moest dragen. Voor altijd daar in die boom, uitkijkend over het landschap. Een wereld die voor hem openligt, maar die hij nooit zal kunnen betreden. Stilstaan bij mezelf lukte goed. En ik merkte dat de wandeling - we hadden inmiddels 16 kilometer in de benen - mijn hoofd stil had gemaakt. Geen afvinklijstjes in mijn hoofd. Geen moeten. Niemand die iets van mij verwachtte, geen preek moest geschreven.

Het enige wat zoon en ik moesten doen, is de ene voet voor de andere zetten, en doorgaan. Om onze bestemming te bereiken.

Het deed me denken aan een tekst van de profeet Jeremia (6: 16) die schrijft:

Dit zegt de Heer:

Ga op de kruispunten staan, denk na, kijk naar de wegen van eeuwig, waar toch een goede weg is, en wandelt daarop en vindt rust voor uw ziel.

Stilstaan, overwegen, heroverwegen. We moeten er telkens weer aan herinnerd worden. Want het is heilzaam je bij tijd en wijlen af te vragen: wat wil ik? Voor mezelf, voor de mensen om mij heen? Wat geeft mijn leven betekenis, verdieping? Wat is het goede? Is dat een hoger doel in het leven, of is het gewoon wat tov is?

Het zijn mooie vragen om mee op weg te gaan deze zomer. Of je nu een huttentocht maakt, of een ommetje om de vijver, of naar je keuken en terug: voel je voeten op de grond, loop bewust en zet de ene voet voor de andere. En probeer te ervaren hoe God met je meegaat, in je lopen, in je denken, in je voelen. Moge de vrede van God bij je zijn.

Kirsten Wuijster

Ruimte

Als het gaat over ruimte, dan vliegen mijn gedachten meteen omhoog naar het heelal. Met ruimtetelescopen bekijken en beluisteren we die ruimte, die zo ruim is dat je het meeste niet met het blote oog kunt zien. Met de ruimtevaart reist soms een aantal afgevaardigden uit onze wereld naar hogere sferen om die ruimte te onderzoeken. Vooralsnog is het een onherbergzame plaats, een onverschillige ruimte. Je wilt er als ruimtevaarder niet in verdwaald raken, je zou je ver van huis voelen.

Hoe anders is het met de ruimte in de stad. Tussen de straten en de huizen en kantoren is het fijn als er ruimte is. Helemaal als die ruimte groen is met gras en bomen, en uitgerust met bankjes om even te gaan zitten. De openbare ruimte in de stad is een schaars goed. Het is fijn als er plaatsen zijn waar geen auto's rijden, maar kinderen onbekommerd kunnen spelen.

Jammergenoeg is er voor kinderen in deze tijd veel minder ruimte om te spelen dan pakweg vijftig jaar geleden. Misschien dat ze daarom de neiging hebben om dan maar de ruimte te zoeken op internet, om te zwerven door het eindeloze wereldwijde web. Ooit werd je als kind gemak-

kelijk de straat opgestuurd: ga maar spelen, als je maar niet zomaar de weg oversteekt, als je maar niet bij het water komt. Beide dingen deed je af en toe toch, spelregels moet je soms testen op hun waarde. De omgeving voelde als een vertrouwde ruimte, mede dankzij deze spelregels.

Een vertrouwde ruimte kun je soms ook ervaren bij mensen. Je hebt van die mensen die je aanmoedigen, die je vertrouwen geven. Die niet zeuren als jij een foutje maakt, die je dan niet gelijk cancelen op Facebook of Twitter of over je roddelen in de buurt. Ik bedoel mensen die ruimhartig zijn. Niet dat het ze niets kan schelen, wat jij doet of wat jij zegt. Maar ze weten dat iedereen wel eens fouten maakt, ook zichzelf. Daarom maken ze ruimte in hun hart voor jou, ook als je eens iets doms of verkeerd doet.

Ik hoop dat je veel van zulke ruimhartige mensen om je heen hebt! Want je kunt erop vertrouwen dat ze je accepteren zonder dat je perfect bent. En wie is er nou perfect. Als je perfect moet zijn, dan kun je het al snel benauid krijgen. Het beneemt je de adem. Maar in de ruimhartigheid kun je spelen.

Als er een God bestaat kan ik mij Die alleen voorstellen als ruimhartig. Als een Macht of Kracht die mensen de ruimte geeft om te spelen. Ik ken een scheppingsverhaal van een natuervolk waarin God de ruimte tussen aarde en hemel nogal laag heeft gemaakt. De mensen moeten daarom altijd gebogen lopen, anders botst hun hoofd tegen de hemel. Als je gebogen loopt, dan kun je niet goed ademen. Je krijgt niet voldoende ruimte.

Een kenmerk van een bestaande God lijkt mij dat Die de mensen juist de ruimte geeft, ruimte om niet gebogen te lopen maar vrijuit te kunnen ademen. Ruimte om te spelen, mede dankzij de bij het spel behorende spelregels.

Tjalling Huisman

(Artikel uit het zomernummer van wijkblad Rond 't Hofke)

Schoonheid is goed voor de ziel

In het vroege voorjaar waren Werner en ik een aantal dagen op een wandelvakantie in Portugal.

In het toen al lekker warme zonnetje wandelden wij elke dag heerlijk langs de rotskust. Het was geweldig om mijn blik te laten rusten op de golvende zee, de diverse kleuren van de rotsen en de strakblauwe lucht. Ik genoot van de toen al groene weilanden die vol stonden met bonte bloemen.

Het deed mijn ziel enorm goed. Waarom?

Ik denk dat dit te maken had met de waarneming van deze overvloed van kleuren en schoonheid. Dat dit iets aanraakte in mijn ziel, een soort paradijselijk gevoel dat diep verborgen in mij zit. Voor mij als christen voelde het soms als een groet van God. Het gaf mij het gevoel dat God er nog steeds is, dat Hij deze wereld gemaakt heeft en dat Hij deze ook vasthoudt. Misschien omdat ik beseftte dat, zolang er nog zoveel mooie dingen in deze wereld zijn, het Goede meer aanwezig is dan alle angsten, zorgen en het kwade in deze wereld.

Ik hoef ik niet per se te reizen om heel veel schoonheid om mij heen te zien. Vaak moet ik

alleen de moeite nemen om stil te staan en het te willen zien. Uiteraard zijn de grote natuurspektakels bijzonder, de Himalaya als het grootste gebergte van de aarde, de Niagarawatervallen in Canada of een tropisch eiland met mooie stranden. Toch denk ik dat juist de kleine dingen mijn ziel niet minder goed doen. Misschien juist meer, omdat ik altijd toegang heb tot de mooie dingen in mijn omgeving.

Een wandeling in het bos, een mooie bloem, een muziekstuk dat mij raakt, kan mijn dag kleur en rust geven.

Persoonlijk heb ik mij voorgenomen dat ik dit cadeau uit de hand van mijn Schepper met waar-

dering wil ontvangen! Hij wil mij immers een cadeau laten zien. Juist in de tijden wanneer mij de hectiek van de dag soms te veel wordt en ik dit niet direct aan mijn buitenkant wil laten zien, als ik gespannen ben omdat ik aan de dingen denk die ik nog moet doen voor de vakantieperiode. Dan is het tijd om soms bewust een pauze in te lassen en mijn ogen te richten op de mooie dingen om mij heen.

Verwonderd wil ik nog meer leren kijken en Hem mijn dank brengen voor zoveel moois!

Het ligt aan mezelf of ik ervoor kies om mij met mooie dingen te willen omgeven, mooie herinneringen te koesteren. Niet alleen vakantiegangers hebben het privilege zich te kunnen omgeven met mooie dingen. Ik las ergens een mooie zin: 'Schoonheid is een soort boei die mij in het alledaagse leven vanuit de hemel toegeworpen wordt'.

Hanna Gugler

Vakantietijd?

In mijn vorige stukje voor Samen (mei 2023) schreef ik hoe het leven op straat er uitziet bij koud en nat weer en harde wind.

Nu zijn we bijna twee maanden verder en zit het weer er totaal anders uit: warm, heet en zacht windje. En dan zitten we nog maar in juni en hebben we even geen zicht op de situatie in juli/augustus als Samen uitkomt. De natte jas die gedroogd moest worden, hangt nu ergens op een kapstok of ligt bij de winterspullen. Maar de koffie en thee om warm te worden, is er nog steeds in 't Hemeltje net als koude limonade waarvan we meerdere kannen per middag klaar maken. Want dorst hebben onze gasten wel deze warme dagen. Vele glazen worden leeg gedronken.

Waar de gasten zeker gebruik van blijven maken zijn onze maaltijden en/of goed gevulde soep met brood die we dagelijks hebben. Na de vier/vijf zeer drukke maanden denk je: met mooi weer, het zal wel minder worden. Maar nog steeds komen er gemiddeld zestig tot tachtig gasten per middag binnen voor een maaltijd, wat drinken en voor een praatje. Ze zitten dan in huis of heerlijk in onze tuin.

In die koude maanden zijn er door gemeenteleden van zes kerken uit Eindhoven en omgeving warme maaltijden gekookt op zondag. Eind april was de laatste zondag dat de kerken hebben gekookt. Rond de herfstvakantie starten ze weer met het 'koken op zondag' zoals wij dat noemen. Graag bedanken we de gemeenteleden van de Nederlands Gereformeerde Kerk, de Christelijk Gereformeerde Kerk, de Geformeerde Kerk Vrijgemaakt Best, De Stadskerk 040, de Zeven-dag Adventisten en de Bible Reading Community.

Dat zijn de maaltijden op zondag. Op maandag en woensdag is er soep met brood. Op dinsdag en donderdag koken onze eigen kookvrijwilligers maaltijden voor deze grote groep mensen. Een hele uitdaging. Misschien iets voor u? Want we zijn nog steeds op zoek naar vrijwilligers die willen koken en die in de huiskamer willen werken. En daarnaast nog steeds op zoek naar bestuursleden (fondsenwerving en beheer van het pand). Mocht u interesse hebben of een geschikte kandidaat weten, neemt u dan contact op met de secretaris via secretariaat@inloophuishedeltje.nl

Ik schrijf dit stukje voor het zomernummer van Samen op een warme juniavond. Nog een paar weken en dan gaan de vakanties weer beginnen. De plannen worden gemaakt: waar gaan we dit jaar naar toe, gaan we met de tent of toch in een huisje? Allemaal vragen die voor ons zo normaal zijn. Maar voor veel van onze gasten blijven het dromen. De harde werkelijkheid is dat er geen geld is voor een vakantie omdat ze dakloos zijn of omdat ze het net redden in hun eigen huisje (de thuislozen). Een tentje is er wel, maar om in te slapen omdat je dakloos bent. Gelukkig kunnen de gasten de hele zomer bij ons komen voor eten en drinken. Wij gaan als huis niet met vakantie, onze vrijwilligers wel. Het is een behoorlijke puzzel om de bezetting in deze maanden rond te krijgen. Ook in de zomermaanden blijven we die gastvrije, warme plek in de stad voor zoveel mensen. Het huis blijft open in de vakantie. Maar als u gaat: fijne vakantie!

Jeannet Venekamp
Relatiebeheer

In stilte gaat open wat gesloten is

Als geestelijk verzorger in een forensische kliniek maak ik mee, dat iemand iets van zichzelf kan laten zien zonder dat anderen het verstaan. Eenmaal wel opgemerkt, kun je er plotsklaps niet meer om heen. En dan..... dan gaat open wat gesloten was.

Zo'n eyeopener was voor mij - 'Julie vergeten dat wij de straf voor ons delict al in de gevangenis hebben gehad', aldus John (gefingerde naam). 'Jij vergeet dat ook wel eens'. (Au, dat deed zeer). 'We zijn hier om ons leven te veranderen. Het moet hier over ons leven gaan, hoe we dingen kunnen veranderen'. Hij heeft gelijk!

Dat moet wel gehoord worden. En begrepen! Zijn stem wordt niet gehoord als hij dat zegt op de afdeling waar hij verblijft. Anderen vinden het namelijk wel een straf om hier te zijn. En meer dan dat. Ze horen niet eens wat hij zegt, omdat hij het zegt. Oefenen met assertiviteit en assertief zijn is echt iets anders dan gehoord worden.

Deze andere laag - de betekenis van de symbolische orde - kunnen we inhoudelijk bij behandelaars aankaarten zonder over de cliënt in kwestie te spreken. In de drukte van regelzaken en behandeldoelen gaat een luisterend oor voor het existentiële en transcendente - zeg maar begrip

- makkelijk verloren. Immers in een therapeutische omgeving is het verleidelijk te denken dat alle aspecten van het leven wel gehoord worden en ter sprake komen. Maar helaas worden hier zoveel talen door elkaar gesproken dat begrip er nog weleens bij in wil schieten.

Letterlijk is hier de hele wereld bij elkaar van oost naar west. Ik hoor Nederlands, Engels, Papiamentto, Spaans, Pools en Arabisch; nog los van wartaal bestaande uit nummers, enkel losse woorden, stemverheffing en scheldwoorden.

Binnen de kliniek moet ik de rollen er figuurlijk bij denken. Dit is een cliënt, dat een behandelaar, arts, agoog, therapeut enz. Voor grote delen van hun leven zijn cliënten afhankelijk van behandelaars. In de onderlinge afstemming en samenwerking is het vinden van vertrouwen een belangrijke factor bij het slagen van de behandeling. Vragen we ons af hoe we zo met elkaar kunnen omgaan binnen deze ingewikkelde context dat het ieder van ons goed doet? Begrijpen we dat we dan allereerst elkaars taal, de taal van het hart moeten leren verstaan als basis voor ontmoeting? 'Ayoo, kontabai'. 'Hoe gaat het?' 'Hopi Bon, danki'.

Veel woorden hebben een eigen betekenis op deze plek. Wie gebruikt welke taal, waarom, wan-

neer en tegen wie? Zo wordt het woord 'kiezen' door behandelaars en therapeuten veel gebruikt: 'Jij kiest er zelf voor'. Maar hoeveel keuze heb je bij dwang? En als de cliënt weigert heet dat: 'Jij bent niet in samenwerking, het gedrag dat jij laat zien bevalt ons niet,' zeggen ze. Maar ze zeggen niets over alles wat wel goed gaat. Ze praten over je familie en vrienden alsof het een netwerk is en zo noemen ze het ook. Machtsuitoefening jegens cliënten ligt door de taal subtiel op de loer.

Een behandelaar is er voor de cliënt, maar dat wordt door cliënten dus niet altijd zo beleefd. Ze voeren de door justitie opgelegde dwangverpleging uit. Dat bepaalt hun manier van kijken en luisteren. Die blik is er een van stoornis en delict.

Als geestelijke verzorger, mag ik wat meer onbevooroordeeld kijken. Als mij dat lukt, ik ben Jezus niet. Elk mens te zien als meer dan zijn stoornis en meer dan zijn delict, dat is mijn rol hier. Wij zoeken naar taal, horend bij de vraag: 'wie luistert er nu naar mij?' Ik ben dankbaar als ik op de vingers getikt word wanneer ik jargon denk en spreek. Behandelen versus veranderen. Onwillekeurig denk ik aan Pinksteren.

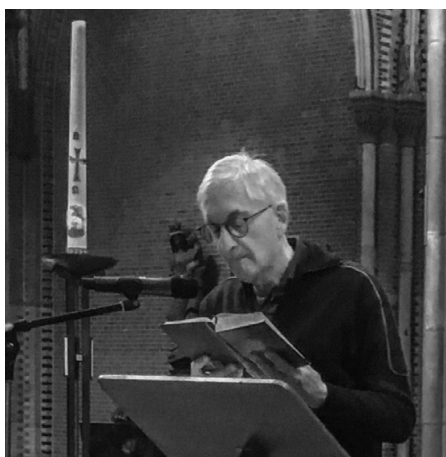
Berend Veldhorst, geestelijk verzorger GGzEI Woenselse Poort

Open Huis Sint Cathrien

**Middagpauzeviering met orgelmuziek
Wisseling van de wacht**

Na 25 jaar heeft Willem Lamper in mei jl. afscheid genomen van de liturgiegroep, waarin hij de stimulator geweest is.

Iedere vrijdagmiddag werd er door Willem en de andere vijf liturgen bij toerbeurt in de viering voorgegaan. Het orgelspel werd door een aantal organisten verzorgd.

De onderlinge samenwerking werd als verrijkend ervaren en werkte stimulerend. Een ander team vrijwilligers heeft deze middagpauze viering nu overgenomen. Zij zullen deze vieringen in een iets andere vorm voortzetten.

Ellis Wondergem

Open Huis Sint Cathrien
dinsdag t/m vrijdag van 10.30 uur tot 13.30 uur
in de Catharinakerk, Begijnenhof 2;
op zaterdag van 12.00 uur tot 13.00 uur
in de Petruskerk, Kloosterdreef 31.
(12.15 – 12.45 uur meditatieve oecumenische viering)
broodmaaltijd om 12.45 uur
tel. 2569124; www.openhuiscathrien.nl
IBAN NL75TRIO0198481446

Inloophuis 't Hemeltje
Hemelrijken 117
zondag t/m donderdag 12.00 - 15.00 uur
tel. 2468785
IBAN NL42INGB0006870550
www.inloophuishemeltje.nl

JOHANNESGEMEENTE

Johanneskerk, Mercuriuslaan 1bT 2435248

Wijkredactie, De Pannelaan 6 T 2912214

E-mail: redactie-woensel@pkn-eindhoven.nl

Koster: mw. M. Anpong T 2424870

Kerk in Son, Zandstraat 26, Son

Kerkbeheer: dhr. P. Greijdanus

T 06 19546912

E-mail: kerkbeheerson@gmail.com

VIERINGEN

Zondag 2 juli

Deze eerste zondag van juli lezen we Jeremia 29: 1, 4-14 en Mattheüs 10: 34-42. We vieren de Maaltijd van de Heer.

Zondag 9 juli

De zesde zondag na Pinksteren. De lezingen zijn Zacharia 9: 9-12 en Mattheüs 11: 25-30.

Zondag 16 juli

We lezen Jesaja 55: 6-13 en Mattheüs 13: 1-9; 18-23.

Zondag 23 juli

De achtste zondag na Pinksteren. Op het leesrooster staan Jesaja 40: 12-25 en Mattheüs 13: 24-30 en 36-43.

Zondag 20 augustus

We lezen vandaag Jesaja 56: 1-7 en Mattheüs 15: 21-28. Beide teksten gaan over mensen die 'anders' zijn: doordat ze vreemdeling zijn, vrouw zijn, eunuch zijn. De teksten leren ons hoe God en hoe Jezus omgaan met diversiteit.

VANUIT DE GEMEENTE

Gespreksgroep Rafaël

Op woensdag 5 juli komt de gespreksgroep Rafaël weer bij elkaar, om 20.00 uur in de Johanneskerk. Deze groep is bedoeld voor de leeftijdsgroep van achttien tot ongeveer dertig jaar. We bespreken elke keer een ander onderwerp. Soms gaat het over geloof, soms over maatschappelijke onderwerpen. En we wisselen veel uit, over wat ons bezighoudt. Het is een fijne groep mensen en je bent welkom om mee te doen! Om je aan te melden, of voor meer informatie, kun je mailen met Kirsten Wuijster: k.wuijster@gmail.com. Hopelijk ontmoeten we elkaar de 5e!

Kind-op-schootviering

Op zondag 9 juli is er weer een kind-op-schootviering. De vieringen zijn bedoeld voor de allerkleinsten in onze gemeente, in de leeftijd van 1 tot 5 jaar. Het verloop van de vieringen is telkens hetzelfde: we steken de kaars aan, zingen een lied,

en kijken wie er zijn. Daarna kijken de kinderen wat er in de koffer zit: meestal een prentenboek, met attributen die bij het verhaal horen. We lezen samen het verhaal en maken dan een verwerking. De ouders zijn er altijd bij.

Het zijn fijne bijeenkomsten voor de kleintjes, en ook voor de ouders is het leuk om elkaar te ontmoeten en bij te praten. Iedereen is van harte welkom, ook grootouders met kleinkinderen! We beginnen om 10.00 uur in de crèche van de Johanneskerk. Geef je wel even van tevoren op, in verband met het knutselmateriaal. Opgeven kan bij k.wuijster@gmail.com. We zien uit naar een mooie en gezellige viering!

Viering eerste lustrum koffie-inloop in de hal van de Johanneskerk

Op 12 april 2018 is de koffie-inloop van start gegaan en daarom hebben wij dit vijfjarig bestaan feestelijk gevierd op donderdag 1 juni 2023.

Aan de oprichting is een lange voorbereidings-tijd vooraf gegaan. Veel kennis en ervaring uit het Open Huis van de Regenboogkerk in Nueneen kwam ons daarbij te hulp, die in liefde vandaar werd gedeeld.

Onze kerkenraad moest overtuigd worden van plan en voorwaarden. Vrijwilligers als gastvrouwen en gastheren moesten worden geworven, attributen aangeschaft en taken verdeeld.

Met enthousiasme heeft een groep van meer dan 12 personen de koffie-inloop deze vijf jaren draaiende gehouden met als enige onderbreking de coronaperiode.

Samen eten - denk aan ons jaarthema! - is essentieel om iemand in een ongedwongen sfeer te ontmoeten: dan komen de verhalen los, er verandert iets in de omgang onderling, kortom je leert elkaar beter kennen en waarderen.

In de toekomst kunnen we niet kijken, maar wat we wel kunnen is hopen dat er ruimte blijft voor ontmoetingen met elkaar.

Dorien Sijm

Wie ons zijn voorgedaan

Op 24 mei hebben we in de Johanneskerk afscheid genomen van Suze de Jong.

Mevrouw de Jong was al een aantal jaar ernstig ziek en het leven vroeg veel van haar. Toch vond ze altijd weer de moed om door te gaan – dat vond ze trouwens geen eigen verdienste. Een van

haar terugkerende uitspraken was: 'En dan krijg je het toch weer. Er is toch weer een reden waarom je er nog bent'. Het werd haar gegeven, van hogehand. Ze putte moed uit het rotsvaste geloof dat God er is, op één of andere manier. Ze leefde vanuit het vertrouwen dat ze in leven en in sterven gedragen was door God.

Dat geloof gaf ze graag door, op een liefdevolle manier. Ze gunde iedereen de rust en het vertrouwen dat haar op de been hield, ondanks alles. Het geloof dat je leven er toe doet. Dat je kracht ontvangt om te dragen wat er op je weg komt. En dat je ook vragen mag stellen. Soms is het antwoord anders dan je hoopt. Maar ook dan krijg je de kracht weer om te zoeken naar waar het licht is. Suze overleed op 16 mei in de leeftijd van 74 jaar. We wensen haar kinderen en kleinkinderen veel kracht en rust toe.

KW

Op 3 juni is Anny Blotwijk - Stuurman overleden, in de leeftijd van 82 jaar. Mevrouw Blotwijk was al enige tijd ernstig ziek. Tijdens de dankdienst voor haar leven op 8 juni jl. lasen we psalm 131: *Heer, niet trots is mijn hart, niet hoogmoedig mijn blik, ik zoek niet wat te groot is voor mij en te hoog gegrepen.*

Deze woorden passen zo mooi bij Anny. Ze was bescheiden, en stond niet graag op de voorgrond. Ze was beschouwend van aard en zou zich niet zomaar ergens instorten. Ze was liefdevol en zorgzaam. Ze leefde zich in in anderen, en in het bijzonder in haar kinderen en kleinkinderen. Ze gaf ruimte om het leven te ontdekken, en was eindeloos nieuwsgierig naar hoe ze zich zouden ontwikkelen, wie en hoe ze als volwassenen zouden zijn.

Daarnaast had ze een groot hart voor de natuur – paddenstoelen, bloemen, vogels – ze kende de namen, was opmerkzaam voor wat zich aandeed. Dat ze haar geliefden moest loslaten, deed haar veel verdriet. Maar toch heeft Anny uiteindelijk de rust gevonden waar ze zo naar verlangde. Onze gedachten en gebeden gaan uit naar Piet, die met liefde en toewijding voor haar heeft gezorgd, en naar hun kinderen en kleinkinderen. Dat ze ondanks het gemis, tijd en rust kunnen vinden, steun en troost bij God en bij elkaar.

KW

Vrijgesteld van het dienstwerk

Van 22 juli tot 13 augustus ben ik vrijgesteld van het dienstwerk. Voor dringende zaken kunt u contact opnemen met ds. Bert Jan van Haarlem of met de scriba, Annette Buitenhuis.

Kirsten Wuijster

Van 11 augustus tot 3 september ben ik vrijgesteld van het dienstwerk. Voor dringende zaken kunt u

contact opnemen met ds. Kirsten Wuijster of met de scriba, Annette Buitenhuis.

Bert Jan van Haarlem

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Ontmoetingskerk, Meerkollaan 3 T 2437651

Wijkredactie, Diepmeervan 26 T 2122563

E-mail: zuid.wijkredactie@pkn-eindhoven.nl

Kerkbeheer: dhr. V. Valstar T 06-19036008

ZOMERTIJD

We gaan de zomertijd in, tijd waarin er nieuwe plannen gemaakt worden voor de huiskamersgesprekken, voor gespreksgroepen en thema-avonden. De mensen die de instuif bezoeken hebben besloten elkaar juist in deze tijd wat extra vaak te ontmoeten. Wilt u / wil jij daaraan meedoen, stuur even een berichtje naar Tinie Kämink (tiniekamink@on.nl / 040 212 12 53), dan brengt zij u / jou in contact met anderen.

Vanuit de pastorale groep bezoeken we op het moment onze Meerhovense gemeenteleden, gewoon om kennis te maken en te horen wat er leeft. Als u / jij ook graag bezoek wilt van iemand van het pastorale team, dan komen we graag, een berichtje is genoeg: tjhuisman27@gmail.com / 06 15 69 59 19.

Goede zomertijd!

Tjalling Huisman

VIERINGEN

Zondag 2 juli

Vandaag vieren we weer een dienst van Schrift en Tafel. De cantorij zal zingen onder leiding van Marja Bottenberg. We lezen een aantal uitspraken van Jezus uit het Mattheüsevangelie (10: 34 – 42) waarvan je ziel inkrimpt en soms ook weer opengaat. Als je mocht gummen in de Bijbelwoorden, dan zou ik vandaag mijn gummetje meenemen. We lezen ook een stukje van de profeet Jeremia (29: 4 – 7) dat een totaal andere toon lijkt te hebben.

Zondag 9 juli

Vandaag is Anneke Nieuwenhuizen onze voorganger. Zij gaf tot voor kort leiding aan het Open Huis in de Catharinakerk.

Zondag 16 juli

We lezen vandaag uit Mattheüs 13 (1 - 9; 18 – 23), de gelijkenis van het zaad. Ik heb het idee dat in deze tijd de gemeente van Christus alleen maar aan het zaaien is, zonder dat er geoogst kan worden. Maar hoe kun je goed zaaien?

We lezen daarbij uit het Eerste Testament de prachtige woorden van Jesaja (55: 6 – 13) over zaaien.

Zondag 23 juli

Onze vroegere predikant ds. Tineke Dronkert gaat vandaag voor

Zondag 30 juli

Op deze zondag is er een morgengebed, verzorgd door twee leden van de liturgiewerkgroep. Wil Kielen en Cees Dellebeke zullen voorgaan.

Zondag 6 augustus

Straatpastor Rob Kosterman is onze voorganger. Daarmee wordt deze dienst meteen een oecumenische.

Zondag 13 augustus

Ds. Marie-Jantien Kreeft, emerituspredikant van Valkenswaard, gaat deze zondag voor.

Zondag 20 augustus

Vandaag is er weer een morgengebed. Twee leden van de liturgiewerkgroep zullen voorgaan: Dicky Zeilstra en Nel Bestebreurtje.

Zondag 27 augustus

Een feestelijke dienst vieren we, want Lieve Wybenga wordt als kerkelijk werker verbonden aan onze gemeente. Lieve blijft daarnaast aan het werk in de Immanuelkerk in Veldhoven. Fijn om weer een directe collega te hebben!

Zondag 3 september

Vandaag een dienst van Schrift en Tafel, waarin de cantorij onder leiding van Marja Bottenberg zal zingen. We lezen over geloof en een gebrek daaraan (Mattheüs 17: 14 – 21). Daar moet ik eens diep over nadenken. Want vaak klinken mensen met 'geen gebrek aan geloof' als mensen die alles net zo goed (of zelfs beter) weten als onze lieve Heer zelve.

UIT DE WIJKGEMEENTE

Overleden

Op 30 mei is Corrie Gerritsma – Jonker overleden, zij werd 87 jaar oud.

Tijdens de dienst werd onder andere gelezen:

Eet je brood met vreugde, drink met een vrolijk hart je wijn.

God ziet alles wat je doet allang met welbehagen aan.

(Prediker 9: 7)

Gespreksgroep 25 tot ongeveer 55 jaar

Volgend jaar gaan we verder met onze gesprekken over geloof, kerk, ons dagelijks leven en onze samenleving. Als het je leuk lijkt mee te doen, wees welkom!

Mail, app, bel ds. Tjalling Huisman: 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

Achttienplus gespreksgroep

Wij zijn een klein groepje jongeren tussen de 18 en ongeveer 26 jaar.

Na onze bezoeken aan synagoge en hindoeitempel willen we ook het komend halfjaar verder gaan met het bezoeken van andere kerken en godshuizen van andere geloven. Als het je interessant lijkt, ga een keertje mee. Elk bezoek bespreken we na met de voorganger en daarna ook met elkaar. Voor informatie: ds. Tjalling Huisman, 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

Bijbelgroep (20 tot 35 jaar)

We zijn met een klein groepje nu een aantal maanden bezig met Bijbelstudie. Vooraf eten we samen. Als de verbouwing van de kerk klaar is, kunnen we straks gemakkelijker koken en eten in de kerk. We ontmoeten elkaar ongeveer eens per maand. Voel je welkom om een keer mee te doen. Voor informatie: ds. Tjalling Huisman, 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Adventskerk, Camphuysenstraat 4 T 2520472

Wijkredactie, T 2097623

E-mail: w.gugler@filternet.nl

Website: www.xpunt.info

Kerkbeheer: dhr. T. Poot T 06 53362677

E-mail: teun.poot54@gmail.com

Wat mij beweegt – Oude woorden worden nieuw Geloofsbelijdenissen hebben tegenwoordig een moeilijke tijd. Oorspronkelijk waren deze teksten onder andere bedoeld om te benadrukken wat christenen samenbindt, wat men samen kon belijden. De Apostolische Geloofsbelijdenis is denk ik wel de meest bekende belijdenis. Velen kunnen de oude woorden 'Ik geloof in God de Vader de almachtige, Schepper van hemel en aarde ...' opzeggen of zingen. Het is veelzeggend dat deze belijdenis in feite de basisbelijdenis is van alle christelijke kerken. Hier wordt niet benadrukt waar de verschillen zijn maar wat men gezamenlijk gelooft. Althans, dit was de bedoeling.

Vandaag hebben steeds meer mensen moeite met bepaalde onderdelen van de belijdenis of sterker nog: een belijdenistekst wordt als dogma opgevat, als iets dat van boven (de kerk) opgelegd werd op de gelovigen. Ik kan mij daar ook iets bij voorstellen wanneer bij velen (vroeger) de geloofsopvoeding daarin bestond

dat men bepaalde 'waarheden' moest slikken – ongeacht of men de waarde of de achtergrond van deze waarheden begreep. Laat staan dat bij velen het woord 'Vader' geen positieve klank heeft omdat men minder positieve ervaringen heeft opgedaan met zijn aardse vader. De lijst van pijnpunten en misverstanden rondom de dogma's van de kerk is helaas zeer lang. Wat mij hierin beweegt is een trend die ik in allerlei christelijke kerken meen te kunnen constateren: men schrijft zijn eigen geloofsbelijdenis. Op zich is het zeer zinvol om over zijn eigen geloof na te denken. Te reflecteren wat geloof is (nog) en wat betekent het geloof voor mij.

Ook in onze kerkenraad hebben we dit een keer gedaan. Het is boeiend om te horen hoe anderen hun geloof verwoorden en het biedt

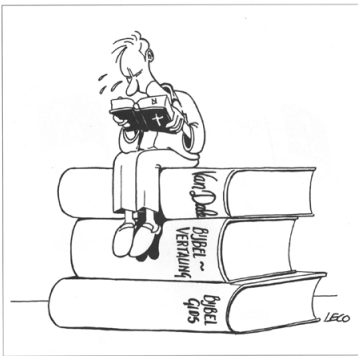
een prachtige gelegenheid om in gesprek te gaan met elkaar. Maar er is ook een keerzijde of een 'vergeten dimensie' van het schrijven van je persoonlijke, niet door de dogma's van de kerk bepaalde geloofsbelijdenis: hoe persoonlijker een tekst wordt hoe minder die geschikt is om als basis voor een hele kerk te zijn. Het is een belijdenis niet voor een kerk maar voor een individu. Als er wat mensen zich ook herkennen in deze tekst is dit mooi mee genomen. Bestaat er een tekst die geschikt is om de essentie van het geloof compact samen te vatten? Een tekst met een niet te beperkt houdbaarheidsdatum die ook nog verschillende culturen in het christelijk geloof met elkaar weet te verbinden?

Persoonlijk geloof ik niet dat zo'n tekst geschreven kan worden. Wat ik wel geloof is

dat het zeer de moeite waard is om te begrijpen wat bepaalde belijdenissen betekenen. Alle teksten vragen om uitleg en toelichting. Zelfs het eenvoudige 'Jezus Christus' bevat een belijdenis, namelijk dat Jezus (van Nazareth) de Christus of Messias is. Als ik echter uit kan leggen wat de Christus/Messias (d.w.z. de Gezalfde) met mijn leven te maken heeft, worden oude woorden nieuw. Uiteraard vraagt dit om een investering van tijd en kracht. Als kerk willen wij juist helpen om oude woorden begrijpelijk te maken en de waarde ervan te belichten. In het najaar hoop ik in het kerkenwerk (preken, Bijbelacademie etc.) hier nader op in te gaan. Van harte welkom bij deze zoektocht. En ja, misschien kunnen we daarna ook ons eigen geloof onder woorden brengen.

*Met een hartelijke groet,
Werner Gugler*

Bijbels Bijbellezen 9: Hebben en zijn

Hopelijk hangt de echo nog in uw oren: de Bijbelse compositie (en dus de woorden die gebruikt worden!) is zodanig, dat de vorm tevens de inhoud is. Dan heb je het over de woorden. Maar ja, betekenen de Bijbelse woorden hetzelfde voor ons als voor hen?!

Hier dient zich een nieuw probleem aan. Wij zijn niet of nauwelijks 'Hebreeuws' gevormd. We zijn Germanen, overheerst geweest door de Romeinen, die hun beschaving (?) grotendeels van de Grieken hadden en helaas zijn die invloeden veel groter geweest, dan het Hebreeuwse taaleigen.

Wat hadden de Grieken dan? Tja, een geloof vanuit de aanschouwing van de kosmos. Niet hemel en aarde. Vanuit de mens als dual (dubbel) wesen. De mens hééft een lichaam en hééft een ziel. En onder een pessimistische visie (stoa en neoplatonisme, google het maar!) was dat lichaam een kerker, waaruit de ziel dan bevrijd werd en na zijn dood klapwiekend ten hemel vloog of als een baksteen ter helle voer, al naar gelang, althans in de kerken, zijn kansen op eeuwig heil werden ingeschat.

En je weet, in Nederland geldt, hoe zwaarder de (klei)grond, hoe minder kans op heil. Dat komt dus totaal niet uit de Bijbel, maar uit de Griekse filosofie.

Hoe zit het dáár dan? Ga dan maar even naar Genesis 2: 4-7. 'Aldus werd de mens tot levende ziel.' De mens heeft geen ziel, hij is ziel (naar lichaam en ziel, om zo te zeggen). En de mens is dat doordat de HEER (deze) God de Goddelijke adem in zijn neusgaten blaast: aldus werd de mens een levende ziel. Afgezien van die Goddelijke adem was en is de mens slechts stof. En stof kun je zo wegblazen, stof (afar in het Hebreeuws) was de reden, waarom je in het Midden-Oosten bij het betreden van een woning je eerst moest wassen, want dat stof zat tussen je tenen, in je oren enzovoort. Het is dus geen klei-materiaal, waarmee de HEER (deze) God lekker kan boetsen. Dus de mens is enerzijds geheel en al stof (naar lichaam en ziel, om zo te zeggen) en dankzij de Goddelijke adem in zijn neusgaten geheel en al (naar lichaam en ziel) levende ziel.

Wat is dat dan in de Bijbel, ziel? Het makkelijkst is de aanhef van Psalm 103:

*'Zegen de HEER, mijn ziel
en alles wat in mij is zijn heilige Naam'*

Dit is een zogenoemd chiasme, dat wil zeggen het legt elkaar kruiselings uit. De HEER = Zijn heilige Naam en mijn ziel = alles wat in mij is. Je zou kunnen zeggen het is zoiets als persoonlijkheid, alleen moet je dan wel bedenken dat het Latijnse persona de vertaling is van het Griekse prosopon, wat betekent een (toneel)masker. Helaas heeft de psychologie zich hiervan tot op heden veel te weinig rekenschap gegeven! Maar dat is, zoals ze zeggen, een ander verhaal! Voor hier is het

belangrijkste, dat we het verschil leren tussen hebben en zijn. En niet alleen wat de ziel betreft! Wat denk je van kapitalisme! Maar ook dat is een ander verhaal! Tot de volgende keer!

*Wim de Leeuw
wimdeleeuw@kpnplanet.nl*

RECENT VERSCHENEN

EN HET WOORD GODS KWAM TOT WIM
De route naar Bijbels Bijbellezen

Theologisch-autobiografisch boek over het
Bijbels-theologisch verstaan van de Bijbel

Wim de Leeuw | Nederlands | 195 pagina's
ISBN/EAN: 978 94 646 8975 4 | NUR 703
Paperback; € 21,95 (excl. evt. verzendkosten)

Wat staat er nou eigenlijk in de Bijbel?

In de loop der eeuwen is de Bijbel door velen -veelal gedreven door niet-theologische motieven- vertaald en uitgelegd. Maar wat staat er nu werkelijk in de brontalen, en hoe moet dit worden uitgelegd?

Wim de Leeuw (1942), emeritus predikant, Goodfieldtherapeut en barpianist, neemt de lezer mee op een Bijbels-theologische reis die deze niet snel zal vergeeten!

In het eerste gedeelte van dit boek vertaalt hij over zijn persoonlijke route naar Bijbels Bijbellezen in de verzuilde wereld van kerkelijk Nederland, waarbij hij geen blad voor de mond neemt, man en paard noemt en de controverse niet schuwt.

In het tweede gedeelte legt hij aan de hand van onder meer bekende Bijbelteksten uit hoe de Bijbel te verstaan: niet op basis van interpretatie of kerkelijke dogma's, maar op basis van wat er stáát in de brontaal: een heldere en consequente opdracht voor de mensheid.

Het resultaat is een inspirerend en vooral warm en humoristisch boek geworden dat iedereen, kerkelijken maar vooral ook buitenkerkelijken, gelovigen en zeker ook ongelovigen, met nieuwe ogen naar de Bijbel zal doen kijken. De Leeuw toont aan dat de boodschap van bevrijding door zovelen 'vernachtel'd is in tenenkrommende vertalingen en interpretaties met een verborgen agenda, maar dat deze vandaag de dag nog steeds (of juist!) actueel is.

De man, de visie, het boek: uniek en uitdagend!

O.a. verkrijgbaar via: www.boekwinkeltjes.nl
en via de auteur: wimdeleeuw@kpnplanet.nl

De Maaltijd van de Heer 7

In een aantal stukjes probeer ik iets te zeggen over het Avondmaal, dat ook wel Maaltijd van de Heer wordt genoemd. Dat doe ik omdat wij – mijn collega's en ik van de kerk van Eindhoven – merken dat het Avondmaal bij velen niet leeft; het heeft weinig betekenis. Voor mij is het een belangrijk deel van ons gemeente zijn. Ik wil proberen iets van de betekenis aan u en jullie – mijn lezers - over te brengen. Daarbij heb ik een aantal gemeenteleden gevraagd iets te schrijven over de betekenis van het Avondmaal voor hen. Als u / jij ook iets wilt schrijven, graag!

Lopend Avondmaal vieren of in de kring, staan of zitten aan tafels?

Jezus lag met zijn leerlingen aan (Marcus 14: 18), waarschijnlijk bij een lage tafel. Nu wordt het Avondmaal soms nog aan tafel gevierd, een

mooie vorm als tenminste de hele gemeente tegelijk aan tafel kan. Anders wordt het een schouwspel, waarbij de éne helft naar de andere kijkt. Veelgebruikte vormen zijn: in de kring en lopend Avondmaal. Bij de laatste vorm ligt de nadruk meer op je innerlijke beleving: je loopt – wel in een rij, maar toch – alleen naar voren, waar je brood ontvangt en druivensap of wijn. Om de gemeenschap te benadrukken kun je ervoor kiezen om met twee of drie tegelijk de wijn of druivensap te drinken. Als je in de kring viert, ligt de nadruk meer op de gemeenschap: je ziet elkaar zitten en staan. Het is een oefening in de ander met andere ogen zien, namelijk als kind van God – verbonden in Christus.

De keuze voor wijn of druivensap kan een geloofskeuze zijn. Wijn mag niet iedereen drinken,

druivensap wel. Het symboliseert de verbondenheid van de gemeente als iedereen hetzelfde drinkt, niet de één wijn en de ander druivensap. Je kunt natuurlijk tegenwoordig ook kiezen voor alcoholvrije wijn. Jezus en zijn leerlingen kenden die niet, maar wat zij dronken was waarschijnlijk wel veel alcoholarmer dan onze wijn. Drinken uit één beker symboliseert ook mooi de verbondenheid, maar is door corona al een aantal jaar geen goed idee. Het dompelen van je brood in de éne beker, dat zou een mooi alternatief zijn. Maar als je glutenvrij brood gebruikt, kun je het beter niet doen: dat verkrumelt in de beker. Ook de keuze voor glutenvrij brood is een geloofskeuze: zo kan iedereen meedoen aan het delen. Zoals het prachtige Gezang 388 zegt: Voor ieder van ons een plaats aan de tafel.

Tjalling Huisman

Basiscatechese Avondmaal

In de Ontmoetingskerk hebben we in januari en februari drie keer tijdens de dienst basiscatechese gegeven over het Avondmaal en dat hebben we afgesloten met het vieren van het Avondmaal.

We hebben met de kinderen veel besproken en ervaren! Zo hebben we het gehad over de naam, wat doe jij bij het Avondmaal, wat gebeurt er bij het Avondmaal (de rituelen), waar denk je aan bij het Avondmaal, de Pesachmaaltijd, de Emmaüsgangers en wat gebeurt er bij het Avondmaal (de aanwezigheid van Jezus).

We hebben in de kindernevendienst met elkaar de maaltijd gedeeld, met brood en druivensap.

We hebben verschillende gerechten die horen bij de Pesachmaaltijd geproefd. En we hebben, samen met de gemeente, een grote tekening gemaakt van een persoon. Het hoofd van deze persoon was Jezus en alle gemeenteleden schreven hun naam in de persoon: dat was een symbool van hoe we met elkaar één lichaam zijn.

Na afloop heb ik aan de kinderen gevraagd wat ze van de basiscatechese en het Avondmaal vonden. Daar kwamen heel wat antwoorden op terug:

- Fijn dat Tjalling er ook een keer bij was. Nu hadden ze de predikant tenminste echt gesproken.
- 'Avondmaal' bij de kindernevendienst was gezellig, omdat je iedereen kon zien. In de kerk was het 'echter, omdat iedereen erbij was. Dat wat toch wel het fijnste.

- De 'Pesachmaaltijd' was erg lekker. En ook wel moeilijk om te begrijpen: al dat eten dat een symbolische betekenis had.

- De kerkdienst duurt lang, en het Avondmaal ook.

- Avondmaal in de kring vonden ze niet fijn: als je pech hebt, sta je met je rug naar de beamer. Als je lopend Avondmaal hebt, hoef je niet zo lang stil te staan.

- Een aantal kinderen had heel lang geen Avondmaal meegevierd en dan was het toch wel weer bijzonder om erbij te zijn (ook al was het niet leuk).

- Avondmaal vieren hoort toch wel echt bij de kerk, maar liever niet te vaak. Maar een kerk zonder Avondmaal is toch geen echte kerk.

Floor de Nooij

Die mevrouw

Op het terras trof ik een man en een vrouw, die een man bij zich hadden met een verstandelijke beperking. Ze vertelden dat deze man in een tehuis woont en dat ze, bij wijze van vrijwilligerswerk, één keer per week met hem op stap gaan. Ze gingen steeds ergens anders naar toe en deze keer was het vliegveld aan de beurt. Op het terras zitten, naar de vliegtuigen kijken en naar alles wat daar omheen gebeurt. Hun gast genoot er van.

Ik vertelde dat ik luchthavenpastor ben. Ze begrepen meteen wat dat is. In het huis waar de man woont, is ook een pastor, en ook een kapel, en hun gast ging daar naar de vieringen. Ik zei dat ik het mooi vind dat ze dit soort vrijwilligerswerk doen, wenste ze een fijne dag, en toen nam ik afscheid.

Toen ik wegliep, hoorde ik de man aan zijn begeleiders vragen: "Wat gaat die mevrouw doen?"

Het antwoord was: "Die mevrouw gaat bidden." Zo is het precies. Op het vliegveld ben ik 'die mevrouw, die gaat bidden'.

Is dat ook niet de positie van de kerk in deze wereld? Dat zij die mevrouw is, die gaat bidden?

Mirjam van Nie

Samen naar de kerk in juli en augustus 2023

De meeste diensten zijn online te volgen:

Johanneskerk en De Kapel: via kerkdienstgemist.nl
Wijkgemeente-Zuid/Ontmoetingskerk via: www.pkn-eindhoven.nl/eindhoven-zuid-vieringen
Kruispunt via: www.kerkdienstgemist.nl en www.xpunt.info

Let ook op nadere aankondigingen via de website www.pkn-eindhoven.nl en de weekbrief van uw wijkgemeente!

Bovenaan de wijkberichten vindt u de adresgegevens van de betreffende wijkkerken.

Zaterdag 1 juli 2023 dienst De Kapel, zie voor plaats en tijd kapel-eindhoven.nl

Zondag 2 juli 2023 **Collectiedoel: Kerk in Actie - Wereld-diaconaat**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	themalunch (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	ds. B. van Litsenburg
Kruispunt	10.00 uur	ds. J.H. Visser, Amsterdam
	19.00 uur	verdieping
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	geen dienst

Zondag 9 juli 2023 **Collectiedoel: Diaconie - Ervaring die staat**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	dhr. R. Kosterman
Kruispunt	10.00 uur	prop. J.W. Sterrenburg, Hardinxveld-Giessendam
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	mevr. A. Nieuwenhuizen
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, bezoek aan St. Agatha

Zondag 16 juli 2023 **Collectiedoel: Algemeen Kerkenwerk**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
		dienst De Kapel, zie voor plaats en tijd kapel-eindhoven.nl
Kerk in Son	11.30 uur	bijeenkomst bij Zonhove
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu,-dienst, dhr. H. Raap

Zondag 23 juli 2023 **Collectiedoel: Diaconie - Protestfonds**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	dhr. W. van de Wouw
Kruispunt	10.00 uur	dhr. Leendert Wolters, Praag
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Dronkert, Zeist
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst

Zondag 30 juli 2023 **Collectiedoel: Algemeen Kerkenwerk**

Johanneskerk	10.00 uur	dhr. R. Kosterman
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	nog niet bekend
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	morgengebed
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, ds. Raang Boer Iwema

Zondag 6 augustus 2023 **Collectiedoel: Diaconie - Inloophuis 't Hemeltje**

Johanneskerk	10.00 uur	gezamenlijke dienst in Son
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	nog niet bekend
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	dhr. R. Kosterman
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, dhr. W. Wagenaar

Zondag 13 augustus 2023 **Collectiedoel: Kerk in Actie - Zending**

Johanneskerk	10.00 uur	dhr. R. Kosterman
		dienst De Kapel, zie voor plaats en tijd kapel-eindhoven.nl
Kerk in Son	10.00 uur	ds. M. Kroon
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. M.J. Kreeft, Eersel
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst

Zondag 20 augustus 2023 **Collectiedoel: Diaconie - Open Doors**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	ds. R. Wijkhuizen
Kruispunt	10.00 uur	nog niet bekend
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	morgengebed
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, ds. S. Freytag

Zondag 27 augustus 2023 **Collectiedoel: Algemeen Kerkenwerk**

Johanneskerk	10.00 uur	ds. C. Weijs
	12.00 uur	geen dienst (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. A. Nieuwenhuizen
Kruispunt	10.00 uur	ds. J. Mulder, Nijkerkerveen
	19.00 uur	geen dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, ds. S. Freytag

Collecte

U kunt uw collectebijdrage overmaken op IBAN nummer NL47 RABO 0373 7186 75 t.n.v. PGE-collecten onder vermelding van de afkorting van uw wijkgemeente (JK = Johannesgemeente, KP = Kruispuntgemeente en OK = Wijkgemeente-Zuid), de datum van de zondag en het collectiedoel.

Wie Wat Waar

ALGEMENE KERKENRAAD

Voorzitter: dhr. H. Grootjans,
p/a Camphuysenstraat 4,
5615 KS Eindhoven, tel. 2985888,
e-mail: AK.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Scriba: vacant
e-mail: AK.scriba@pkn-eindhoven.nl

DIACONIE

Voorzitter: dhr. L.F. Steinhauzer,
Hyacinthstraat 16, 5644 KC, tel. 2125023,
e-mail: CvD.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Secretaris: vacant
e-mail: cvd.secretaris@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL62 RABO 0373 7369 32
t.n.v. College van Diakenen Protestantse
Gemeente Eindhoven o.v.v. uw doelbestemming
Protestfonds en financiële hulp: Kerkelijk Bureau,
tel. 2522575,
e-mail: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL12 RABO 0373 7369 59
t.n.v. Diaconie - Protestfonds

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Predikant: dhr. Tj. Huisman,
Heezerweg 229, 5643 KB,
tel. 8448177 / 06-15695919,
e-mail: tjhuisman27@gmail.com
vrije dag: zaterdag
Scriba: mw. S.A. Trapman,
Waterfront 135, 5658 SG, tel. 8424442,
e-mail: EHVZuid.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN wijkfonds: NL88 RABO 0373 7187 13
t.n.v. Wijkgemeente Eindhoven-Zuid - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming
IBAN bloemenfonds: NL87 RABO 0373 7369 67

Kerkbladbezorging:

Strijp-Gestel-Meerhoven:
dhr. T. Schneider, tel. 2518614
Stratum-Tongelre:
dhr. J. Trapman, tel. 2122482
e-mail: j.trapman@chello.nl

JOHANNESGEMEENTE

Predikant: dhr. B.J. van Haarlem,
Brunelleschiweg 8, 5624 CJ, tel. 2366339,
e-mail: bjvanh57@gmail.com
Predikant: mw. K.M. Wuijster,
Ithacastraat 28, 5631 JE, tel. 8795522,
e-mail: k.wuijster@gmail.com
Kerkelijk werker: mw. P. Zweers,
tel. 06-58774450
e-mail: kerkelijkwerkerpetra@gmail.com
Scriba: mw. A. Buitenhuis-Kreeft,
Chamonixlaan 19, 5627 LX, tel. 06-12392751,
e-mail: Johannesgemeente.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL66 RABO 0373 7187 21
t.n.v. Johannesgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

Kerkbladbezorging:

dhr. S. Nauta, tel. 2425633
e-mail: nauta.sjaak@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Predikant: dhr. W. Gugler,
Vullingspark 6, 5591 DB Heeze,
tel. 2097623
e-mail: w.gugler@filternet.nl
Scriba: mw. I. Jansen-Smit, tel: 06 41251490
e-mail: scriba@xpunt.info
IBAN: NL13 RABO 0373 7187 05
t.n.v. Kruispuntgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

EVANGELISCH-LUTHERSE GEMEENTE ZUID-NEDERLAND

Predikant: mw. S. Freytag, tel. 06-43955283,
e-mail: ds.freytag@lutherszuidnederland.nl
Scriba: dhr. T. Tempelaar, Amerlaan 2,
5626 BP, tel. 2623104,
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

KINDERDIENST/JEUGDWERK

Eindhoven-Zuid,
Floor de Nooij, tel. 2122563
e-mail: smits.de.nooij@hetnet.nl
Johannesgemeente,
Anneke van Wolfswinkel, tel. 06-16310093
e-mail: anneke.vanwolfswinkel@gmail.com
Kruispuntgemeente
Hanna Hardeman-van der Zwan,
e-mail: bertenhanna@gmail.com

STUDENTENPASTORAAT/TINT

Studentenpastor/life coach: mw. M.S. van Tuijl
e-mail: m.v.tuijl@tue.nl
TU/e Atlas
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
www.tint-eindhoven.nl
Scriba: dhr. W. Mak, Grondheuvel 20,
5685 AV Best, tel. 0499-310383,
e-mail: willem.mak@xs4all.nl

PREDIKANTEN/GEESTELIJK VERZORGERS

GGZE Grote Beek, mw. A. Bremmer,
tel. 06-83667851, e-mail: Alice.Bremmer@ggze.nl
GGZE Grote Beek, mw. I. Hyvärinen,
tel. 2970619, e-mail: ai.hyvarinen@ggze.nl
GGZE De Woenselse Poort, dhr. B. Veldhorst,
tel. 2613791, e-mail: bj.veldhorst@ggze.nl
MMC, mw. Petra Zweers, tel. 8889582
Petra.Zweers@mmc.nl
Severinus, mw. K. Seijdell, tel. 06-11403496,
e-mail: karin.seijdell@severinus.nl

INLOOPHUIS 't HEMELTJE

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

OPEN HUIS SINT CATHRIEN

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

KINDERTELEFOON Zuidoost-Brabant

Tel. 0800-0432 (gratis)
iedere dag van 14.00-20.00 uur

SENSOOR (SOS Telefonische Hulpdienst)

Tel. 0900-0767 of 040-2125566
24 uur per dag, 7 dagen per week emotionele
ondersteuning. Chat en e-mail: www.sensoor.nl
Info: www.sensoor.nl/brabant

Uitgave van de Protestantse Gemeente Eindhoven
pkn-eindhoven.nl
periode: 02-07-2023 t/m 02-09-2023

Jaargang 52, no. 7

Samen

Verschijnt 10 maal per jaar

Adres Hoofdredactie van SAMEN

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: samen.redactie@pkn-eindhoven.nl

Leden van de Hoofdredactie van SAMEN

Wil van Egmond, Bert Jan van Haarlem,
Jaap Stooker en Joke Wytzes-de Bie

Attentie

Het volgende SAMEN-nummer:
03-09-2023 t/m 30-09-2023

Inleverdata t.b.v. het volgende SAMEN-nummer:

- **14 augustus:** kopij voor het wijkbericht
bij de wijkredactie
- **16 augustus:** complete wijkbericht
bij de hoofdredactie
- **9 augustus:** kopij van schriftelijke reacties
op artikelen bij de hoofdredactie
- **16 augustus:** kopij voor het overige gedeelte
bij de hoofdredactie

Kerkelijk Bureau

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Geopend op afspraak
Telefonisch bereikbaar:
- maandag t/m donderdag van 09.00 – 11.30 uur
- telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl

Protestantse Gemeente Eindhoven

IBAN: NL91 RABO 0373 7186 59 t.n.v.
Protestantse Gemeente Eindhoven
o.v.v. uw doelbestemming

Collectebonnen

U kunt een veelvoud van € 20,00 storten op
IBAN: NL69 RABO 0373 7186 67 t.n.v.
PGE - Collectebonnen o.v.v. adresgegevens
en aantal bonnen van €1,- en/of €2,-.
De bonnen worden u daarna zo spoedig mogelijk
toegestuurd.

Kerkblad SAMEN

IBAN: NL03 RABO 0373 7186 91 t.n.v.
PGE - Kerkblad SAMEN o.v.v. gift SAMEN

Indien een artikel uit dit kerkblad wordt
overgenomen, dan met bronvermelding.
Op de foto's rust copyright.
Alle herkenbare personen op foto's hebben
hun toestemming voor publicatie verleend.

E-mailadres PGE-website

web.redactie@pkn-eindhoven.nl

Drukwerk: Snep

De zegen van stilte

Zegenbede over de stilte

God, luisterende God,
we danken U voor de zegen van de stilte.
De stilte van de zon die opkomt.
De stilte van de mist over de heuvels.
De stilte van het luisteren.
De stilte aan het eind van het verhaal.
De stilte tussen de tonen in de muziek.
De stilte tussen vrienden.
Amen.

*Jan Sutch Pickard
(Liedboek, pag. 1415)*